

Strategisk planlægning for landsbyer

Kortlægning

Mål og strategiske virkemidler

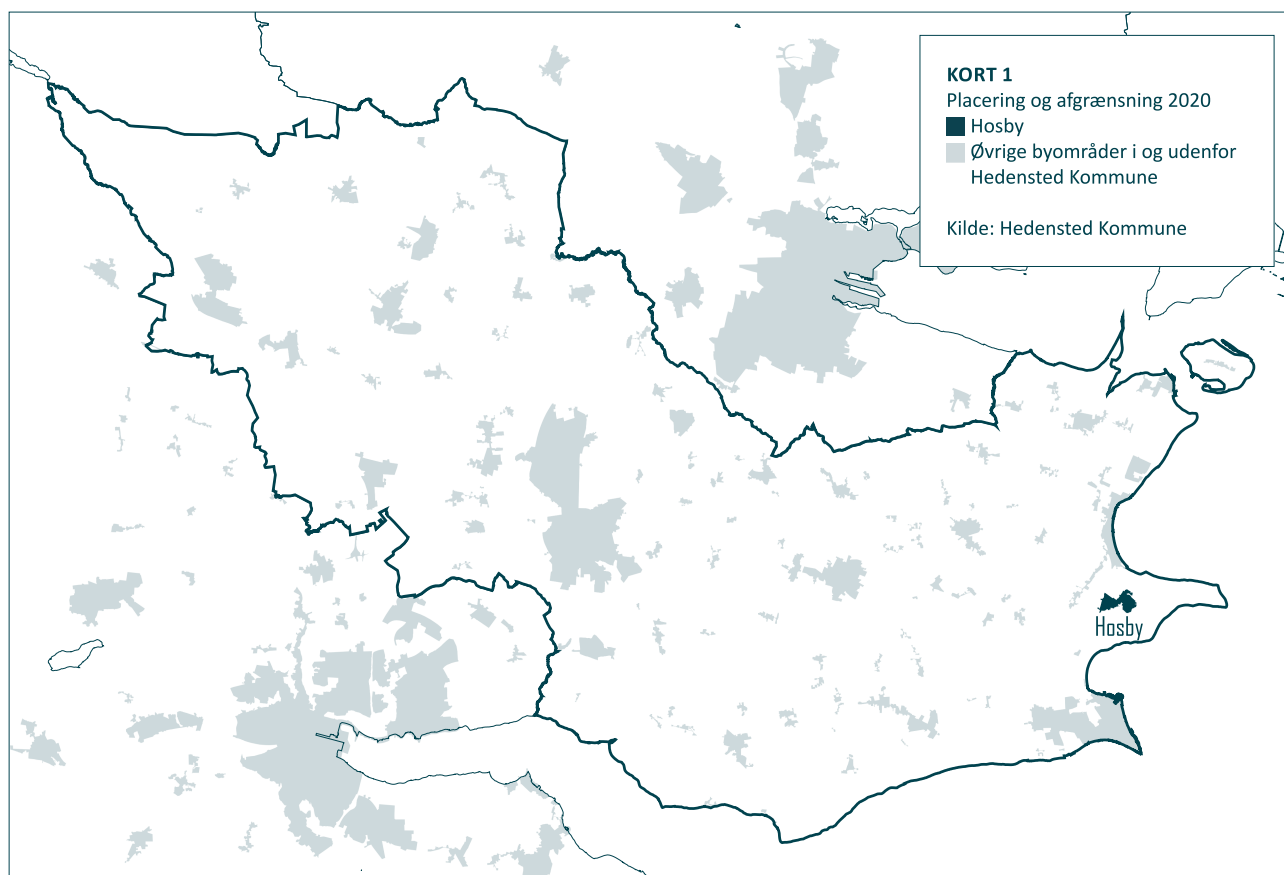
Hosby

August 2021

Indhold

Strategisk planlægning for Hosby	3
DEL 1: Kvantitativ Kortlægning - Nøgletal	
Hosby i tal	5
Så mange bor i Hosby	5
Sådan er det gået med antallet af borgere	6
Alderssammensætning i Hosby	8
Husstandstyper i Hosby	9
Boligtyper i Hosby	9
Hosbys adgang til basisservice, infrastruktur og kyst	10
DEL 2: Kvalitativ Kortlægning - Lokale forhold	
Lokalsamfundet i Hosby	12
Lokale forhold i Hosby	13
Planmæssige forhold i Hosby	15
DEL 3: Mål og Virkemidler	
Hosbys styrker og udfordringer	19
Hosbys mål og efterfølgende landsbyudvikling	21

Strategisk planlægning for Hosby

I Hedensted Kommune er vi sammen om at skabe stærke og sunde landsbyer i hele kommunen. Vi tror på, at hvis vi sammen investerer vores energi og ressourcer, kan vi skabe gode attraktive bosteder og levedygtige landsbyer alle steder.

Derfor vil vi med strategisk planlægning for landsbyer sætte retningen for, hvordan lokalsamfundene og byrådet i 15 landsbyer sammen udvikler og skaber de bedste landsbyer.

Men steder, landsbyer og fællesskaber er forskellige. Hver landsby er unik og har sine egne lokale

styrker og potentialer. Udfordringerne er forskellige, ligesom drømmene for fremtiden er det. Derfor tager arbejdet med strategisk planlægning for landsbyer udgangspunkt i de enkelte landsbyers særlige lokale forhold.

Fokus i denne anden del af kortlægningen er derfor på de 15 landsbyer individuelt – i dette tilfælde Hosby.

Nærværende dokument, den individuelle kortlægning for Hosby, er inddelt i tre dele:

I første del, den kvantitative kortlægning, præsenteres centrale

nøgletal for udviklingen i Hosby i de senere år.

I anden del, den kvalitative kortlægning, beskrives de særlige lokale forhold, der gør sig gældende for Hosby.

I tredje del, mål og virkemidler, opsamles der på kortlægningen, idet Hosbys styrker og udfordringer opridses. På baggrund heraf defineres et overordnet mål for landsbyen. Målet er afsat for det efterfølgende samarbejde mellem lokalsamfundet i Hosby og Hedensted Kommune om fremtidig udvikling af landsbyen.

DEL I

Kvantitativ Kortlægning

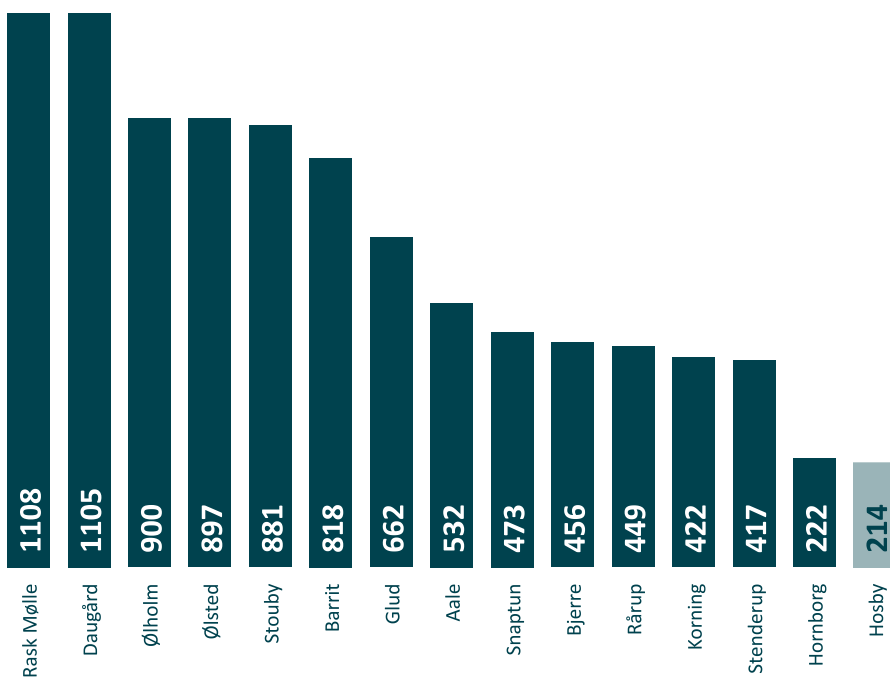
/præsentation af nøgletal

Hosby i tal

Så mange bor i Hosby

Illustration 1 viser en status på befolkningstal for de 15 landsbyer, hvor Hosby er fremhævet.

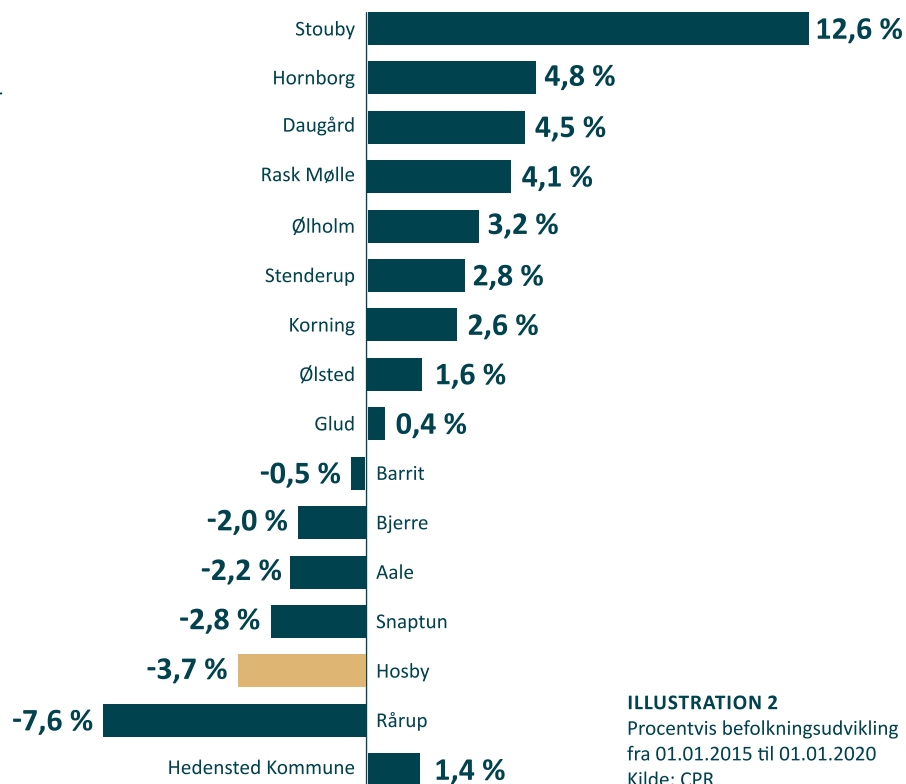

ILLUSTRATION 1
Befolkningstal 01.09.2020
Kilde: CPR

Sådan er det gået med antallet af borgere

Illustration 2 viser den procentvise befolkningsudvikling for de 15 landsbyer, hvor Hosby er fremhævet. Nederst i illustrationen ses Hedensted Kommunes samlede befolkningsudvikling.

Illustration 3 viser befolkningsudviklingen for Hosby fra 2015 til 2020.

ILLUSTRATION 2
Procentvis befolkningsudvikling fra 01.01.2015 til 01.01.2020
Kilde: CPR

ILLUSTRATION 3
Befolkningsudvikling for Hosby fra 01.01.2015 til 01.01.2020
Kilde: CPR

færre borgere i Hosby siden 2015

Flyttebalance

Den samlede balance for alle borgere, der er flyttet til eller fra landsbyen. Det er summen af interne flytninger i Hedensted Kommune, flytninger på tværs af kommunegrænser og flytninger på tværs af landegrænser. Et positivt tal er udtryk for en større tilflytning end fraflytning til landsbyen.

Indrejste-udrejste

Balancen mellem tilflyttere og fraflyttere, som er flyttet på tværs af landegrænser. Tallet siger ikke noget om nationalitet. Et positivt tal er udtryk for en større tilflytning fra udlandet end fraflytning til udlandet.

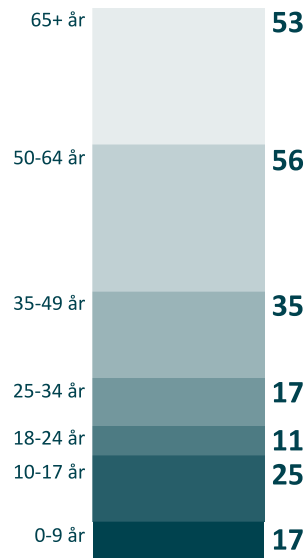
Fødselsbalance

Balancen mellem antallet af fødsler og dødsfald. Et positivt tal er udtryk for flere fødsler end dødsfald.

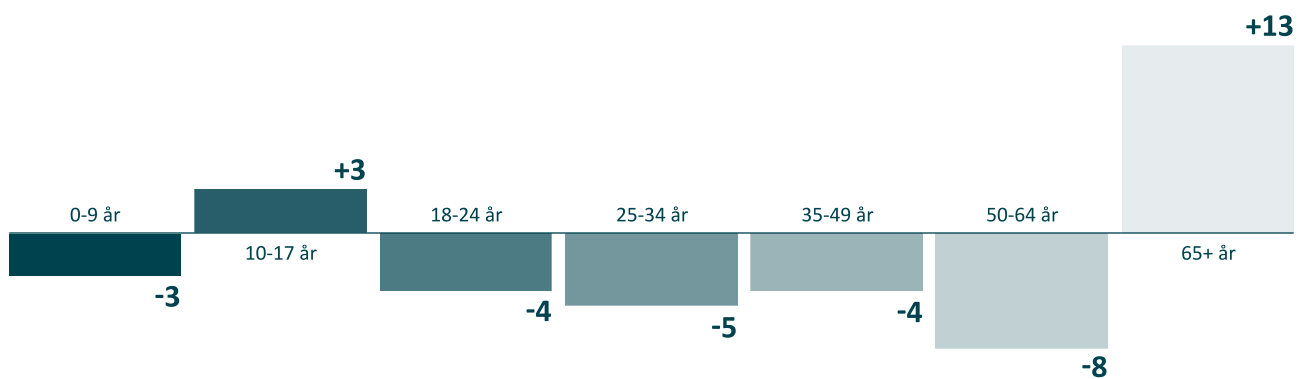
Alderssammensætning i Hosby

Illustration 5 viser en status på, hvordan Hosbys befolkningstal er fordelt på aldersgrupper i 2020.

Illustration 6 viser, hvordan udviklingen i aldersgrupperne har været fra 2015 til 2020 i Hosby.

ILLUSTRATION 5
Hosbys befolkningstal fordelt på aldersgrupper 01.09.2020
Kilde: CPR

ILLUSTRATION 6
Udvikling i Hosbys aldersgrupper fra 01.01.2015 til 01.01.2020
Kilde: CPR

Husstandstyper i Hosby

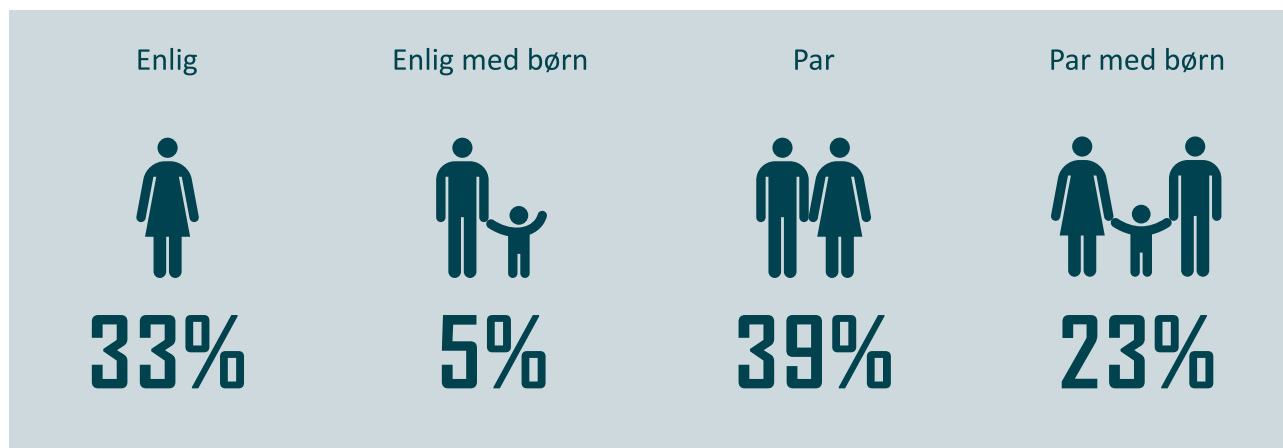

Illustration 7 viser den procentvise fordeling af husstandstyper i Hosby fordelt på fire kategorier.

ILLUSTRATION 7
Procentvis fordeling af husstandstyper 01.09.2020, (afrundede procenttal)
Kilder: CPR, BBR

Boligtper i Hosby

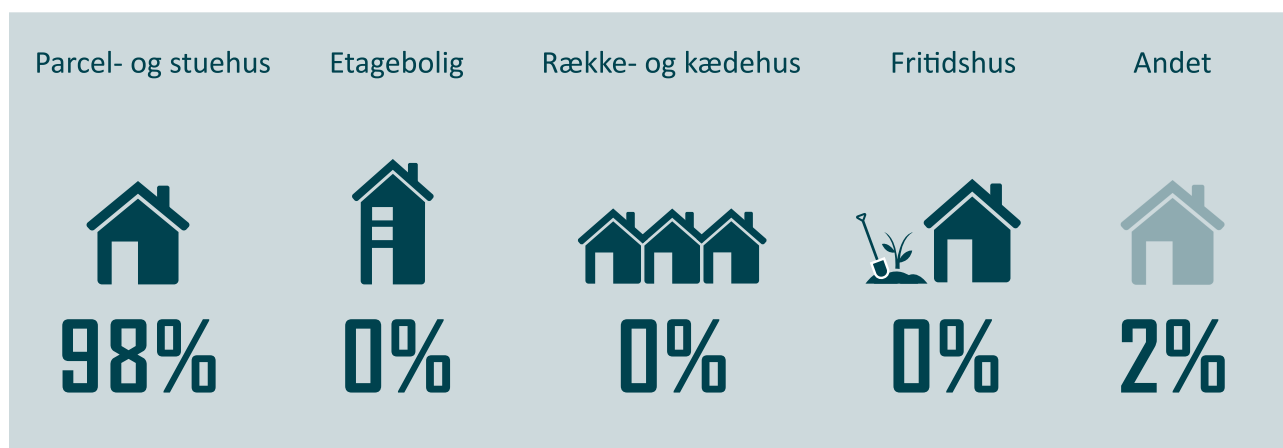

Illustration 8 viser den procentvise fordeling af boligtyper i Hosby fordelt på fem kategorier.

ILLUSTRATION 8
Procentvis fordeling af boligtyper 01.09.2020, (afrundede procenttal)
Kilder: CPR, BBR

Hosbys adgang til basisservice, infrastruktur og kyst

Kort 2 viser, hvordan Hosby er placeret ift. basisservice, infrastruktur og kystnærhedszone, der er kortlagt i dokumentet "Strategisk planlægning for landsbyer, Kortlægning, På tværs af kommunen".

Over kortet er køretider i bil fra Hosby til kortlagt basisservice og infrastruktur vist. Køretiderne er genereret ud fra de køretidszoner, der er anvendt i dokumentet "Strategisk planlægning for

landsbyer, Kortlægning, På tværs af kommunen".

Udover køretider er det vist, hvorvidt landsbyen ligger indenfor eller udenfor kystnærhedszonen.

<10 min

til folkeskole t.o.m. 9. el. 10. klasse

>15 min

til centrum af storby i området

<10 min

til centrum af større serviceby i kommunen

>15 min

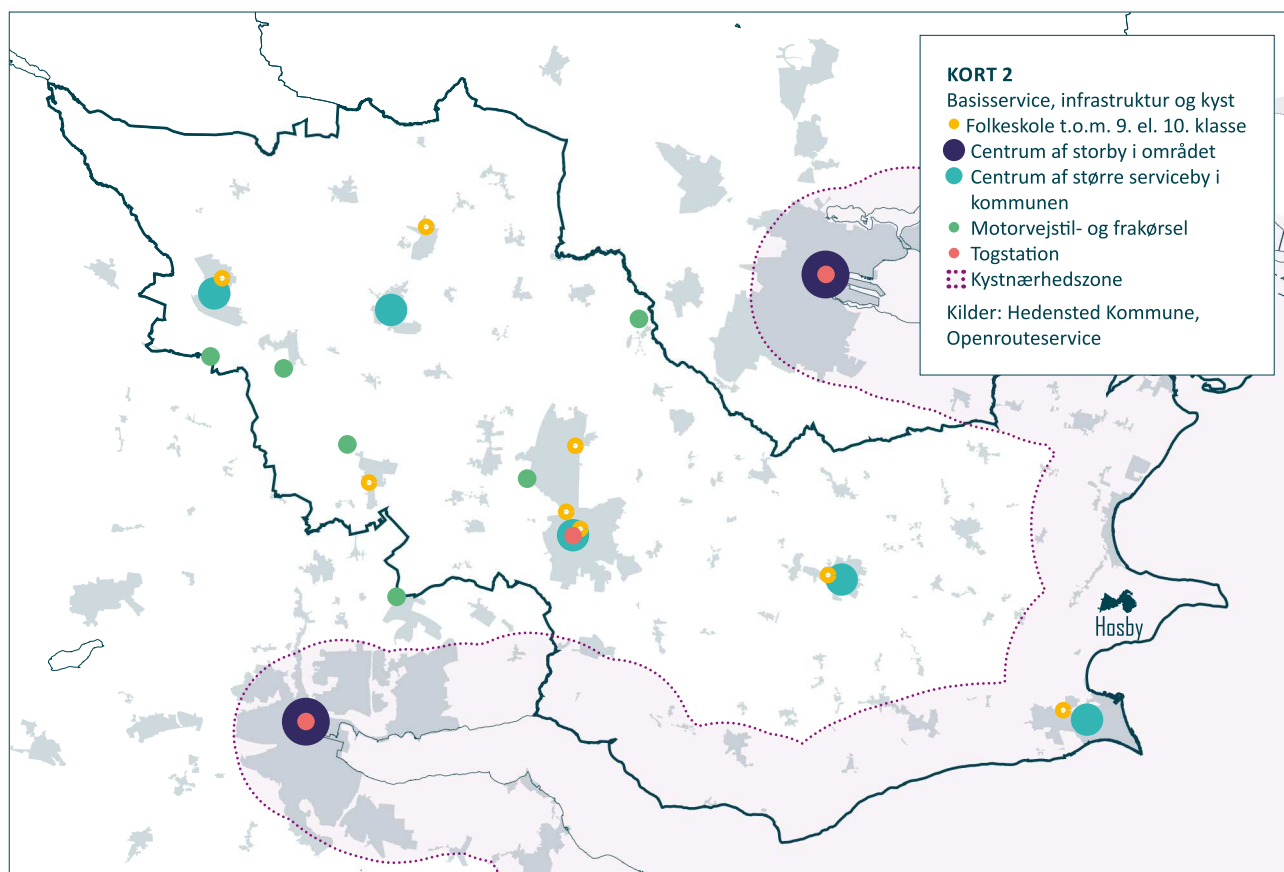
til motorvejstilkørsel

>15 min

til togstation

indenfor

kystnærhedszone

DEL 2

Kvalitativ Kortlægning

/beskrivelse af særlige lokale forhold

Lokalsamfundet i Hosby

Illustration 9 viser A: Hosbys foreninger, B: Folkeoplysende foreningers medlemstal, C: Landsbyens gentagende begivenheder, der bidrager til fællesskabet.

Kortlægningen af lokalsamfund er et øjebliksbillede, der forandres med de mennesker, der bor i landsbyen.

A: Foreninger	B: Medlemstal	C: Begivenheder
<ul style="list-style-type: none"> Hosby Grundejerforening	Hosby har ingen folkeoplysende foreninger.	<ul style="list-style-type: none"> Sankt Hans fest Generalforsamling i grundejerforeningen Palsgaard Sommerspil i parken (hver sommer)

ILLUSTRATION 9
Foreninger, folkeoplysende foreningers medlemstal (indberettet af foreningerne 31.12.2017, 31.12.2018 og 31.12.2019) og landsbyens begivenheder

Lokale forhold i Hosby

Hosby er en landsby i den østlige del af Hedensted Kommune og ligger på landevejen mellem Horsens og Juelsminde i nærhed til det naturrige område ved As Hoved.

Landsbyen består overordnet set af bebyggelse omkring den nordlige Grønvej og den sydlige Hosby Laggade. Virksomheden Palsgaard udgør sammen med Palsgaard Gods den vestlige del af landsbyen.

Hosby betragtes af lokale som en del af området As, hvor også landsbyerne Overby, Kirkholm og As Løkke indgår. I den videre udvikling af Hosby bør landsbyen ses i sammenhæng med de øvrige landsbyer i dette område. Eksempelvis bør Hosbys sammenhæng til funktioner og aktører i hele området (købmand, friskole

t.o.m. 9. klasse, forsamlingshus, foreningsliv, lokalråd mv.) indgå i den videre proces.

Landsbymiljø

Hosby Laggade er fint gadeforløb med historisk aflæselig bygningsarkitektur. Det første stykke af Grønvej har fine bygninger med relation til Palsgaard.

Virksomheden Palsgaard og Palsgaard Gods ligger i smukke landskabelige omgivelser med en offentlig park i tilknytning til godset. I parken, der er blandt landets største, findes blandt andet et tempellignende lysthus, en herskabsstald tegnet af Magdahl Nielsen, en friluftscene og en skulpturpark. Området omkring Palsgaard med tidligere herregård, avlsbygninger, industri, arbejderboliger og herregårdslandskab med landindvinding

fortæller sammen med Hosbys landsbygader om 100 års dansk industrihistorie.

I den videre udvikling af Hosby kan ændringer og nybyggeri med fordel tilpasses landsbyens miljø og havekultur. Der er potentiale i at friholde det grønne område mellem Grønvej og Damagervej for bebyggelse og bevare de fine kig til naturen langs Grønvej og Hosby Laggade, som fortæller om landsbyens tætte relation til den omkringliggende natur.

Kort 3 viser landsbyens afgrænsning, bebyggelse og den overordnede vejstruktur. Såfremt følgende funktioner er til stede i landsbyen, er disse fremhævet med særskilte farver: Folkeskole, daginstitution, fritids- og kulturfacilitet, detailhandel, dagligvarebutik, restaura-tion, museum og kirke.

Planmæssige forhold i Hosby

Nedenfor er beskrevet en række planmæssige forhold, som kan have betydning for den videre udvikling af Hosby. De planmæssige forhold kan give bindinger i forhold til landsbyens udvikling, men det kan også være forhold, der giver et ekstraordinært potentiale i forbindelse med landsbyudviklingen.

Værdifuldt kulturmiljø

En stor del af Hosby samt et større område nord, øst og syd for Hosby er med den samlede titel "Palsgård Hovedgård, Hosby og Håbet" udpeget som et værdifuldt kulturmiljø. Et kulturmiljø er et geografisk afgrænset område, som ved sin fremtræden afspejler væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling. Formålet med kulturmiljøer er at bevare kulturhistoriske særpræg, at øge bevidstheden om og interessen for forfædres liv og levemåder samt at gøre områderne mere tiltrækkende for borgere, potentielle tilflyttere samt besøgende og turister. Inden for udpegede kulturmiljøer gælder at nybyggeri, udvidelse eller ændring af eksisterende bygninger, tekniske anlæg og større terrænændringer kun kan ske under hensyntagen til, at enkelte elementer eller sammenhænge mellem de kulturhistoriske elementer ikke forringes eller går tabt.

Kirkens fjernomgivelser

Et lille område i Hosbys nordlige del ved Palsgaard er udpeget som As Kirkes fjernomgivelser. Fjernomgivelser omfatter det åbne eller delvis åbne landskab, hvori kirken opfattes som et markant element i landskabet. Det er

hensigten, at arealer inden for udpegningsområdet skal bevares som åbne ager-dominerede landskaber.

Fredet bygning

Hovedbygningen til Palsgaard Gods er fredet. Fredede bygninger er håndgribelige vidnesbyrd om, hvordan man gennem historien har bygget, arbejdet og levet. De er alle bygninger af national betydning. Ofte rummer ejendommen særlige kvaliteter, der gør den ekstra interessant at bo i. Slots- og Kulturstyrelsen er myndighed på området og giver faglig rådgivning i forbindelse med vedligehold, udvikling eller ændringer af bygningen. Der kan ikke ske ændringer i fredede bygninger uden tilladelse fra Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredede områder

I Hosby er en træallé ved Palsgaard Gods fredet, og udenfor Hosby er områder øst for Palsgaard Gods fredet. Fredninger er et vigtigt redskab til at beskytte landskaber, natur, dyr og planter og deres levesteder. På fredede områder er der bestemmelser for, hvad der må ske i forhold til byggeri, forbedring eller pleje af naturen samt evt. bestemmelser om offentlig adgang.

Åbeskyttelseslinje

Syd for Hosby løber en å, der afgiver en åbeskyttelseslinje med en afstand på 150 meter fra åen. Formålet med åbeskyttelseslinjer er at sikre visse åer som værdifulde landskabselementer samt levesteder for dyre- og planteliv. Inden for beskyttelseslinjen kan der ikke placeres bebyggelse, og der må ikke foretages tilplantning

eller ændringer i terrænet.

Større sammenhængende landskab

Den østlige del af Hosby er udpeget som en del af et større sammenhængende landskab. Større sammenhængende landskaber er landskaber, der er behov for at beskytte på grund af de fysiske og visuelle sammenhænge mellem de bevaringsværdige landskaber, fordi de er potentielt værdifulde, og/eller fordi de er eller ønskes uberørt af byudvikling og tekniske anlæg. De større sammenhængende landskaber skal som hovedregel friholdes for byggeri, anlæg, støj og menneskeskabt lys (fx lygtepæle, lys fra boliger mv.). Hvor byggeri eller anlæg tillades, skal byggeriet besidde en høj arkitektonisk kvalitet og samspillet med landskabet prioriteres højt. Dette gælder også for byggeri og anlæg med videre, som etableres uden for selve de større sammenhængende landskaber, men som får indflydelse herpå.

Kystnærhedszone

Hosby ligger i kystnærhedszonen. Det åbne kystlandskab er en begrænset ressource, og presset på kysterne er stigende. Kystnærhedszonen er en tre kilometer bred planlægningszone, som rummer en mangfoldighed af værdier – herunder geologiske, landskabelige og naturmæssige. Særligt de rekreative værdier og muligheder er vigtige i fremtiden. Der godt kan ske ændringer inden for kystnærhedszonen, men ændringerne skal planlægges i en helhed, så de overordnede værdier bevares. Kystnærhedszonen dækker ikke områder der

er udlagt til byzone. Store dele af området omkring virksomheden Palsgaard er udlagt til byzone. Resten af Hosby er beliggende i landzone.

Særlige drikkevandsinteresser

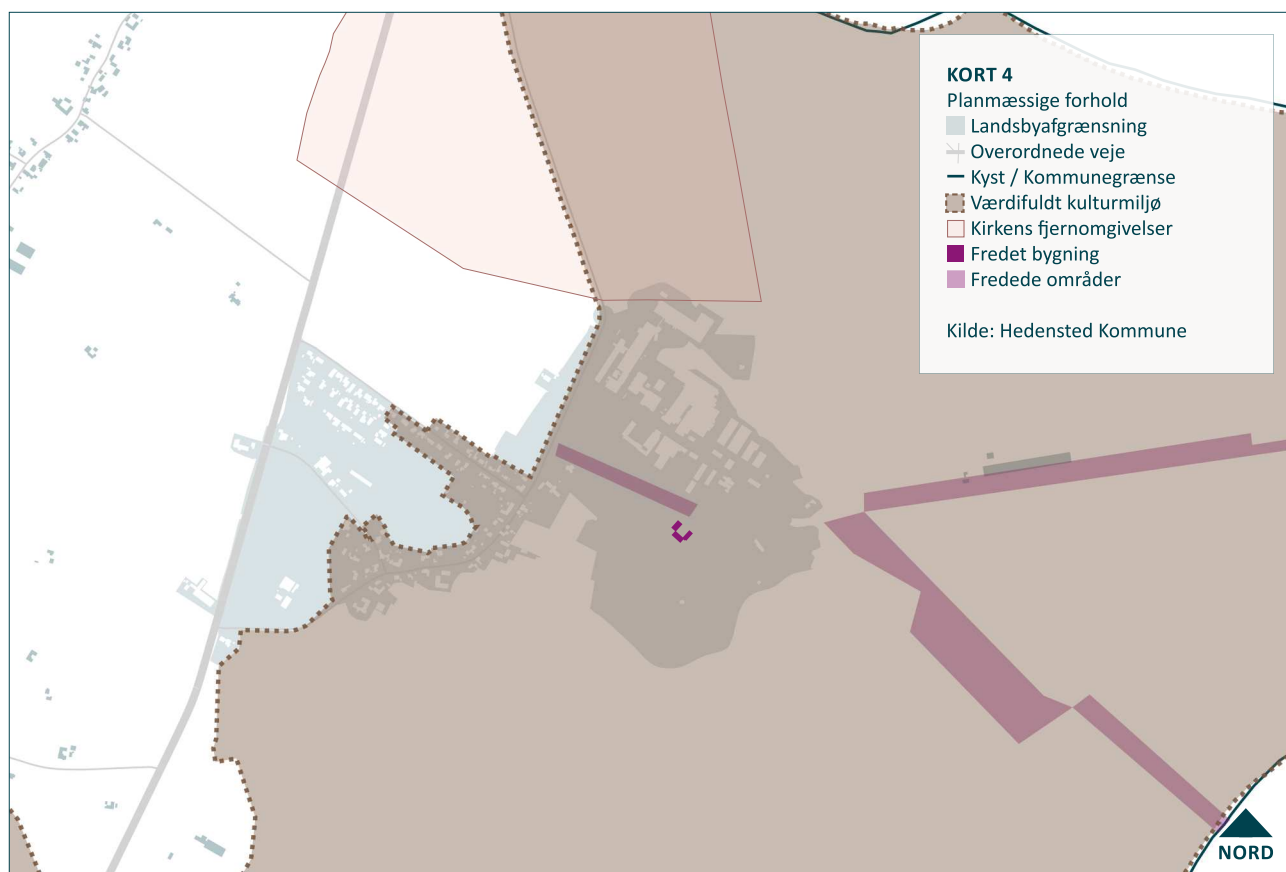
En stor del af Hosby er af staten udpeget som område med særlige drikkevandsinteresser for at sikre rent drikkevand nu og i fremtiden. Det betyder, at området skal friholdes for virksomhedstyper eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening. Det gælder dog

ikke for områder, der allerede er udlagt til disse virksomhedstyper eller anlæg.

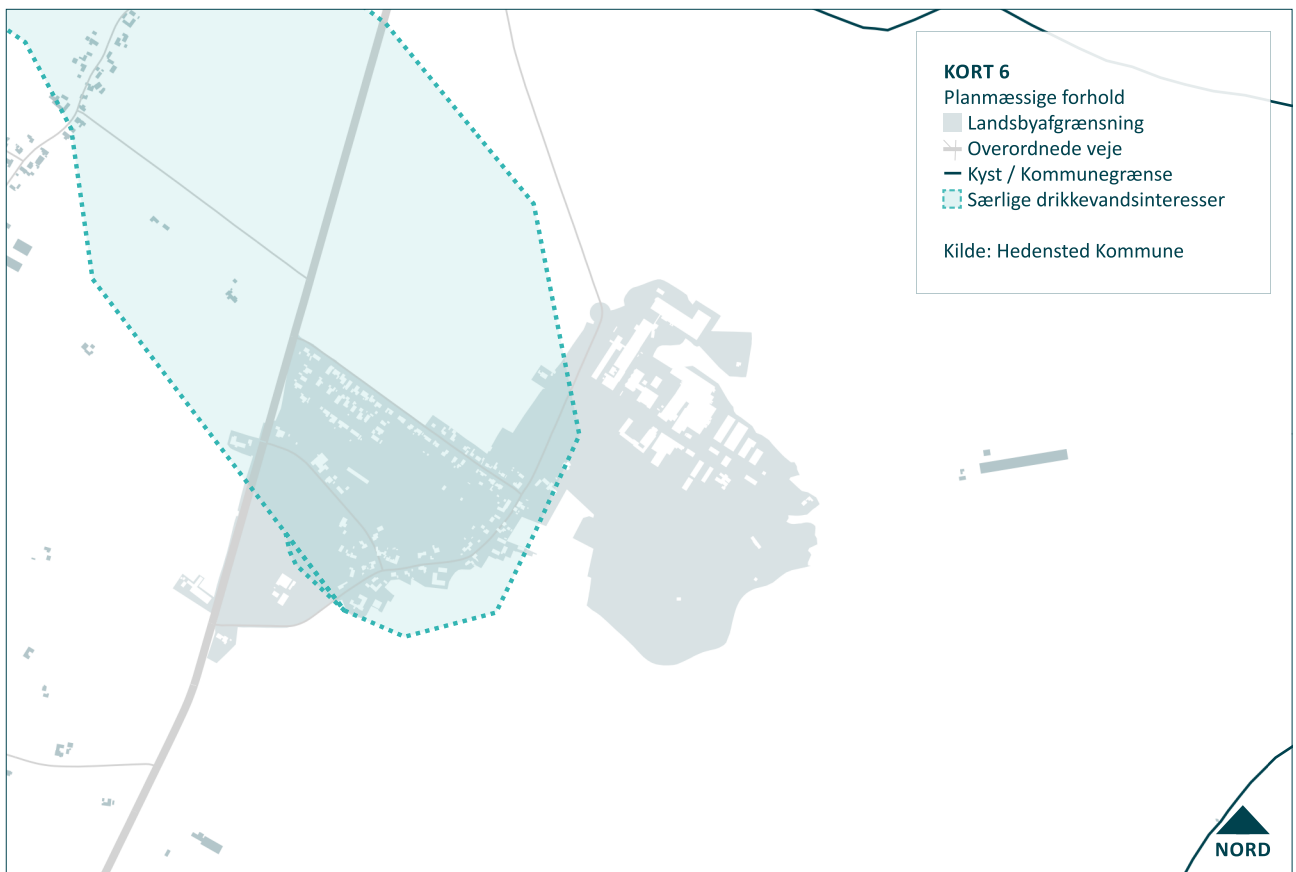
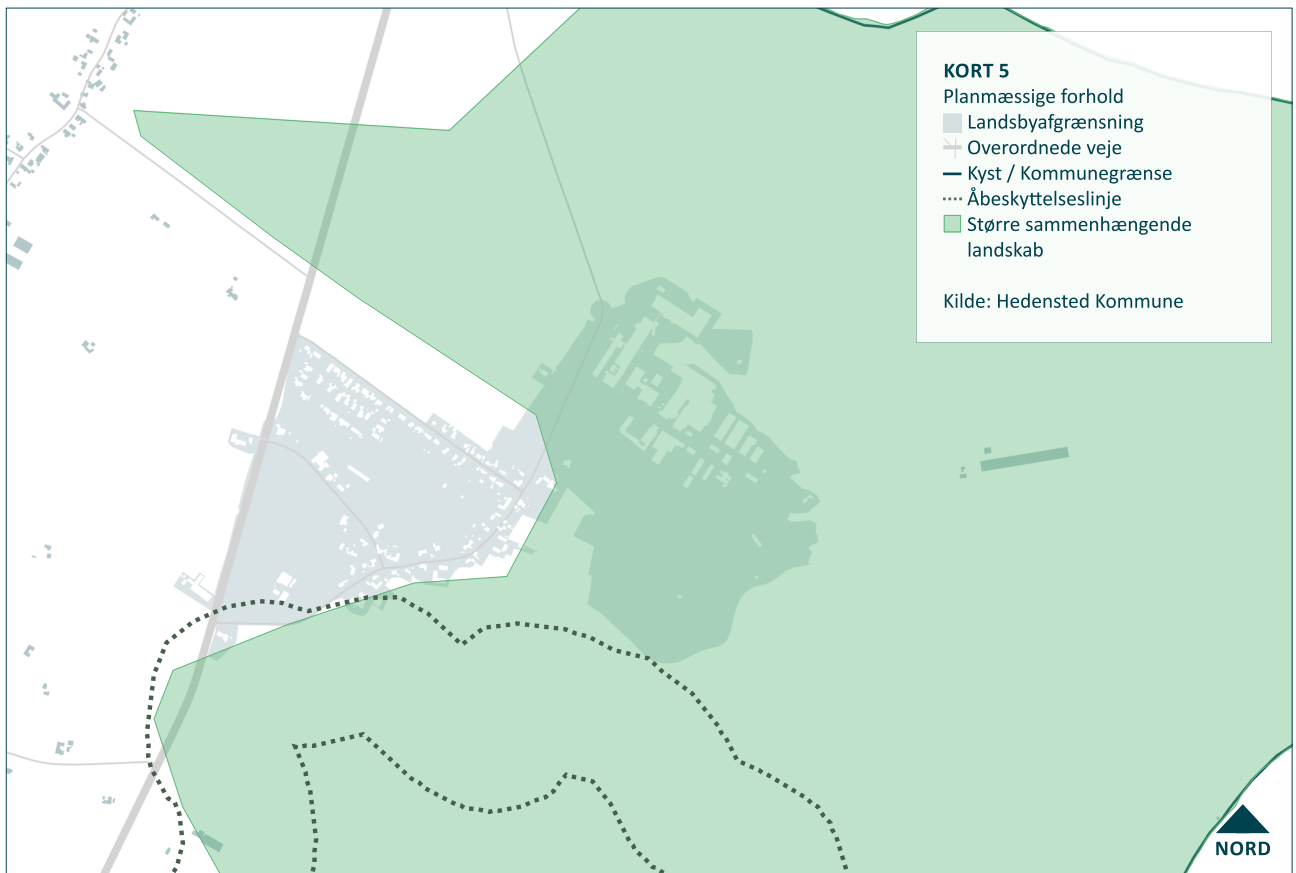
Risiko for oversvømmelse og erosion

Der kan i Hosby være risiko for oversvømmelse fra grundvand, vandløb og havvand. Derfor skal der ved byudvikling og omdannelse redegøres for de langsigtede klimaændringer.

Kort 4, 5 og 6 viser udvalgte planmæssige forhold.

DEL 3

Mål og Virkemidler

/fra strategi til konkret landsbyudvikling

Hosbys styrker og udfordringer

Som opsamling på kortlægningen for Hosby opridses her nogle faktorer, der betragtes som landsbyens styrker og udfordringer.

Disse målbare faktorer skal, for at give et retvisende billede af Hosby, suppleres med Hosbys stedbundne styrker og udfordringer, som der i samarbejde

med landsbyens lokalsamfund påtænkes at arbejde videre med i forbindelse med den kommende proces med udvælgelse af strategiske virkemidler og prioritering af konkrete handlinger.

Hosbys styrker er det afsæt, der skal bygges videre på i forbindelse med udvikling af landsbyen, for at

sikre en kvalitetsfuld og meningsgivende udvikling.

Hosbys udfordringer er de faktorer, der skal tages med i betragtningen i forbindelse med udvikling af landsbyen, for at sikre en realistisk og meningsgivende udvikling.

Styrker

- Nærhed til kyst

Udfordringer

- Meget negativ befolkningsudvikling
- Udfordrende alderssammensætning i befolkningen
- Ingen folkeskole
- Ingen dagligvarebutik
- Mere end 15 min. køretid i bil til centrum af storby
- Mere end 15 min. køretid i bil til togstation og motorvejs til- og frakørsel
- Få foreninger og gentagende begivenheder, der bidrager til fællesskabet

Foto: Den fredede hovedbygning ved Palsgaard Gods

Foto: Palsgaards industrianlæg set fra nord

Hosbys mål og efterfølgende landsbyudvikling

Mål

Med afsæt i den samlede kortlægning for Hosby er der defineret et overordnet mål for landsbyen med henblik på at skabe en stærk og sund landsby – også i fremtiden. Målet peger på den overordnede retning, der er realiserbar for fremtidig planlægning og udvikling i Hosby. Målet skal altså sikre både kvalitet og realisme i den fremtidige landsbyudvikling.

Hosbys overordnede mål er:

EN ATTRAKTIV LANDSBY

Målet er altid at være i bevægelse og sikre kontinuerlig udvikling. Det er en landsby, hvor det skal være attraktivt at bo, både for dem der allerede bor der og for nye potentielle tilflyttere. Landsbyen skal udvikle sig med udgangspunkt i de muligheder og udfordringer, som gør sig gældende i dag, og sigte efter en sund befolknings- og alderssammensætning, et stærkt fællesskab og en styrket landsbyidentitet. Gennem et samarbejde med lokalsamfundet er fokus at udleve de potentialer for udvikling og vækst, der er tilstede i landsbyen, med udgangspunkt i landsbyens styrker, udfordringer og særlige kvaliteter.

Hosbys mål fremgår øverst i illustration 10.

Strategiske virkemidler

For at nå Hosbys mål og for at sætte en strategisk retning for landsbyens udvikling skal der vælges nogle strategiske virkemidler. De strategiske virkemidler skal være meningsgivende for netop Hosby og vælges derfor i et tæt samarbejde mellem Hosbys lokalsamfund og Hedensted Kommune. Valget af strategiske virkemidler skal understøtte Hosbys overordnede mål og skal baseres på landsbyens særlige kvaliteter, potentialer og ressourcer.

De strategiske virkemidler kan både være af fysisk, social og organisatorisk karakter, da samspillet mellem disse aspekter er afgørende for, at værdifuld landsbyudvikling lykkes.

De strategiske virkemidler er på s. 23 angivet i en fælles pulje, som alle lokalsamfund, der omfattes af strategisk planlægning for landsbyer, opfordres til at lade sig inspirere af. Den fælles pulje med strategiske virkemidler er dynamisk og kan løbende opdateres i samarbejde med lokalsamfundene ud fra opståede behov og nye idéer.

Hosbys overordnede mål og de valgte strategiske virkemidler udgør tilsammen den strategiske retning for fremtidig udvikling i landsbyen. Sammenhængen mellem det overordnede mål og de strategiske virkemidler ses i illustration 10.

Landsbyens valg af strategiske virkemidler kan løbende ændres, hvis der opstår nye idéer, eller behovene ændrer sig.

Konkrete handlinger

Når de strategiske virkemidler er udvalgt, kan arbejdet med at definere, udvikle og realisere nogle konkrete handlinger for Hosby gå i gang. De konkrete handlinger er arbejdet med landbyens konkrete udvikling. Det kan eksempelvis være anlægsprojekter, etablering af en forening, erhvervsfremmende tiltag mv.

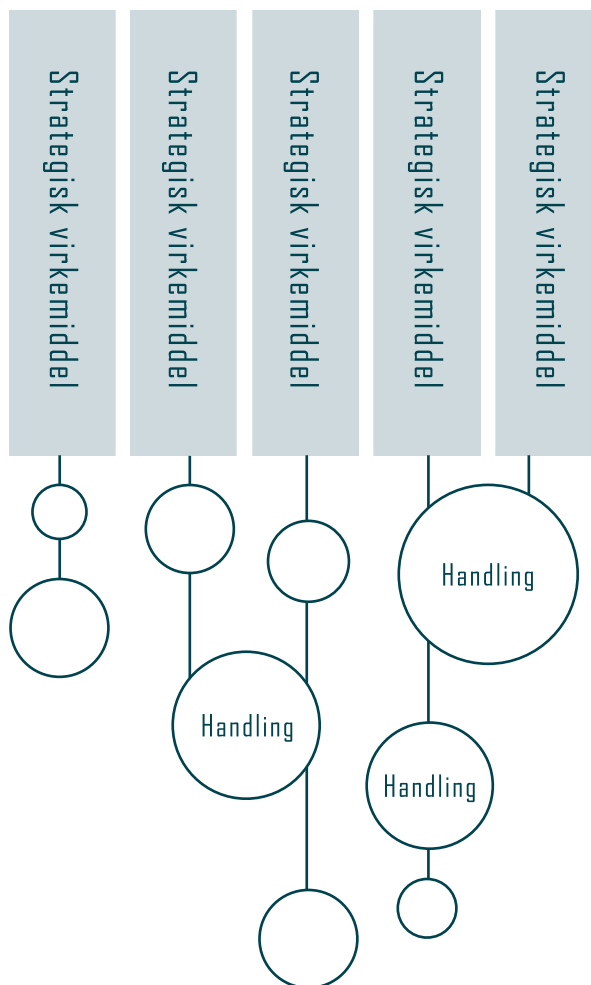
Det er væsentligt, at de konkrete handlinger understøtter både Hosbys overordnede mål og de valgte strategiske virkemidler. Et eksempel på en konkret handling, der understøtter det strategiske virkemiddel "*Sikre opholdssteder og mødesteder, der styrker fællesskabet*", kan være "*Omdannelse af landsbyens torv*".

Sammenhængen mellem det overordnede mål, de strategiske virkemidler og konkrete handlinger ses i illustration 10.

FRA STRATEGI TIL KONKRET LANDSBYUDVIKLING

EN ATTRAKTIV LANDSBY

Målet er altid at være i bevægelse og sikre kontinuerlig udvikling. Det er en landsby, hvor det skal være attraktivt at bo, både for dem der allerede bor der og for nye potentielle tilflyttere. Landsbyen skal udvikle sig med udgangspunkt i de muligheder og udfordringer, som gør sig gældende i dag, og sigte efter en sund befolknings- og alderssammensætning, et stærkt fællesskab og en styrket landsbyidentitet. Gennem et samarbejde med lokalsamfundet er fokus at udleve de potentialer for udvikling og vækst, der er tilstede i landsbyen, med udgangspunkt i landsbyens styrker, udfordringer og særlige kvaliteter.

Mål

Strategiske virkemidler

til at nå målet

Konkrete handlinger

der understøtter Hosbys mål og strategiske virkemidler

ILLUSTRATION 10

Hosbys mål og sammenhængen mellem målet og landsbyens efterfølgende arbejde med strategiske virkemidler og konkrete handlinger

Bæredygtig landsbyudvikling

Udvikling i Hedensted Kommune skal foregå på et bæredygtigt grundlag. Det gælder naturligvis også landsbyudvikling i Hosby.

I udvælgelsen og arbejdet med strategiske virkemidler og konkrete handlinger skal der derfor tages højde for klima samt miljømæssig-, social- og økonomisk bæredygtighed.

Samarbejdet mellem Hosby og Hedensted Kommune

En succesfuld landsbyudvikling i Hosby kræver, at lokalsamfundet og Hedensted Kommune sammen investerer energi og ressourcer.

Når landsbyens overordnede mål som en del af Kommuneplan 2021-2033 er vedtaget (forventes i december 2021), vil Hedensted

Kommune planlægge og facilitere et forløb, der opstarter samarbejdet om udvælgelse af strategiske virkemidler og det efterfølgende arbejde konkrete handlinger.

Da landsbyer hele tiden udvikler sig, vil arbejdet med strategiske virkemidler og konkrete handlinger være en løbende proces, som på forskellige niveauer altid vil være i gang.

Fælles pulje med strategiske virkemidler

- Udvikle foreninger og aktiviteter
- Styrke samarbejdet mellem lokalområdets foreninger, institutioner og erhvervsliv
- Udvikle fællesskaber, der skal sikre byens omstilling til grøn varme
- Udvikle fællesskaber, hvori man kan dele erfaringer om grøn omstilling (fx ift. energirenovering af boligen)
- Erhvervsfremme med fokus på landsbyens særlige kvaliteter
- Samarbejde med nærtliggende byområder og andre lokalområder
- Arbejde mod et passende udvalg af boligtyper
- Renovering og forskønnelse af eksisterende boliger
- Omdannelse af eksisterende boliger til nye boligtyper
- Nedrivning af uskønne og beskæmmende bygninger
- Skabe nye attraktive boligområder
- Generel byforskønnelse
- Sikre god adgang til basisservices
- Udvikle samkørsels- og/eller elbils løsninger
- Fokus på cyklisme i og til landsbyen
- Sikre god infrastruktur i og til landsbyen
- Sikre god adgang til natur
- Etablere grønne arealer med en bred biologisk mangfoldighed (evt. arealer der kan benyttes til fælles dyrkning)
- Omdanne eksisterende grønne områder, så de tilgodeser biologisk mangfoldighed
- Arbejde med klimatilpasning
- Sikre opholdssteder og mødesteder, der styrker fællesskabet
- Sikre effektiv udnyttelse af eksisterende faciliteter og etablere bygningsfællesskaber
- Arbejde med branding og kommunikation
- Arbejde med turisme

Strategisk planlægning for landsbyer - Hosby

Kortlægning

Mål og strategiske virkemidler

Datakilder:

Hedensted Kommune
CPR
BBR
Openrouteservice

Foto:

Morten V. Kristiansen og Hedensted Kommune

August 2021

HEDENSTED
KOMMUNE